

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2014/138

Karar Sayısı : 2015/7

Karar Tarihi : 14.1.2015

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Danıştay Onuncu Dairesi

İTİRAZIN KONUSU : 20.6.2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasının, 12.7.2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanun'un 101. maddesiyle değiştirilen (f) bendinde yer alan "...Bakanlık ve ilgili kuruluşlarında çalışma hayatını denetleyen müfettişler..." ibaresinin Anayasa'nın 2., 10. ve 49. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

Türk Mimar ve Mühendis Odaları Birliği tarafından, yönetmelik değişikliğinin iptali istemiyle açılan davada, dava konusu yönetmeliğin kanuni dayanağı olan itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırılık iddiasını ciddi bulan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"...

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği tarafından, 11.10.2013 tarih ve 28792 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in 2. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinin; 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin 1, 3 ve 5 numaralı alt bentlerinin; 6. maddesinin ve 12. maddesinin iptali istemiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na karşı açılan davada, dava konusu Yönetmeliğin dayanağı 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 3. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinin Anayasa'ya uygun olup olmadığı incelendi, gereği görüldü.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun, "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinin birinci fıkrasının, 6495 sayılı Yasa ile değişik (f) bendinde; İş Güvenliği Uzmanı: "Usul ve esasları yönetmelikle belirlenen, iş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş, iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip, Bakanlık ve ilgili kuruluşlarında çalışma hayatını denetleyen müfettişler ile mühendislik veya mimarlık eğitimi veren fakültelerin mezunları ile teknik elemanı ifade eder." kuralına yer verilmiştir.

6331 sayılı Yasa'ya dayanılarak hazırlanan İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik 29.12.2012 tarihli ve 28512 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Anulan Yönetmeliğin "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde, "İş Güvenliği Uzmanı: İş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş, iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip mühendis, mimar veya

teknik elemanı" ifade edecek şekilde tanımlanmış iken; 6331 sayılı Yasanın 3. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendindeki "İş Güvenliği Uzmanı" tanımının 6495 sayılı Yasa ile değiştirilmesinden sonra, dava konusu Yönetmeliğin 2. maddesi ile, Yönetmeliğin 4. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendindeki "İş Güvenliği Uzmanı" tanımı da değiştirilerek; iş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş, iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip, Bakanlık ve ilgili kuruluşlarında çalışma hayatını denetleyen müfettişler ile mühendislik veya mimarlık eğitimi veren fakültelerin mezunları ile teknik eleman'ın, iş güvenliği uzmanı'nı ifade edeceği düzenlenmiştir.

Bu nedenle, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun, "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi, "İş Güvenliği Uzmanı" tanımının yapıldığı Yönetmelik maddesinin de dava konusu edilmiş olması nedeniyle, davada uygulanacak kural niteliğindedir.

I - 6331 sayılı Yasa'nın 3. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan "...Bakanlık ve ilgili kuruluşlarında çalışma hayatını denetleyen müfettişler..." ibaresinin, Anayasa'nın 2., 10. ve 49. maddesi yönünden incelenmesi:

Anayasa'nın 2. maddesi, "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir." kuralını taşımaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, her türlü işlem ve eylemi hukuka uygun, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren devlettir. Hukuk devletinin temel ilkelerinden biri olan hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedelememek için çaba harcamasını gerekli kılar.

Anayasa'nın "Kanun önünde eşitlik" başlığını taşıyan 10. maddesi; "(1) Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (2) Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. (3) Hiçbir kişiye, aileye, zümreye ve sınıfa imtiyaz tanınmaz. (4) Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadır." kuralını taşımaktadır.

Anayasa Mahkemesinin çeşitli kararlarında da belirtildiği üzere, kanun önünde eşitlik ilkesi, hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmektedir. Eşitlik ilkesinin amacı, birbiriyle aynı durumda olanlara ayrı kuralların uygulanmasının ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasının engellenmesidir. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişi ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuki durumlar için aynı; aynı hukuki durumlar için farklı kurallar getirildiğinde Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmiş olmaz.

Anayasa'nın 49. maddesinde, "(1) Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir. (2) Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik

bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır.” kuralı yer almaktadır.

Anayasa'nın 49. maddesinde yer alan bu düzenleme, çalışma hayatına atılan kişilerin sağlığı ve güvenliklerine verilen değeri göstermesi bakımından önemlidir.

Öte yandan, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (İLO) İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin 155 sayılı Sözleşmesi 7.1.2004 tarihli ve 5038 sayılı Yasayla; İş Sağlığı Hizmetlerine İlişkin 161 sayılı Sözleşmesi de 7.1.2004 tarihli ve 5039 sayılı Yasayla onaylanmış bulunmaktadır.

155 sayılı Sözleşmede, Sözleşmenin bütün ekonomik faaliyet kollarına uygulanacağı ekonomik faaliyet kolları teriminin, kamu hizmetleri de dahil olmak üzere çalışanların bulunduğu bütün kolları kapsadığı; çalışanlar teriminin, kamu çalışanları da dahil olmak üzere, istihdam edilen bütün kişileri kapsadığı belirtilmektedir. 161 sayılı Sözleşmede ise bütün ekonomik faaliyet dallarında ve tüm işletmelerde, kamu sektörü ve üretim kooperatifleri üyelerini de kapsayacak şekilde, tüm çalışanlar için, iş sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin sürekli bir şekilde geliştirilmesinin üstlenilmesi gerektiği hususu vurgulanmaktadır.

Anayasa'nın 90. maddesinin beşinci fıkrasındaki, usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmaların yasa hükmünde olduğu; bunlar hakkında Anayasa Mahkemesine başvurulamayacağı; temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalar ile yasaların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyumsuzluklarla milletlerarası antlaşma hükümlerinin esas alınacağı yolundaki hüküm nedeniyle, İLO Sözleşmelerinin birer iç hukuk kuralı haline geldiğinin; ayrıca, tarafı haline geldiğimiz bu milletlerarası sözleşmelerle ana hatları belirlenen, iş güvenliği alanında çalışma hayatının gerekli kıldığı yasal düzenlemeleri yapma konusunda yasama organının yükümlülüğünün doğduğunun da kabulü gerekir.

İş kazaları ve meslek hastalıkları, çalışma hayatında yaşanan sorunların en önemlilerindedir. Bu nedenle, iş sağlığı ve güvenliği konusu, sadece ekonomik bir sorun olmayıp, toplumsal boyutları da bulunan teknik bir konudur.

Uluslararası Çalışma Örgütü verileri, Türkiye'nin ölümlü iş kazaları konusunda en yüksek orana sahip ülkeler arasında bulunduğunu göstermektedir.

Esasen 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, iş kazaları ve meslek hastalıklarının olabildiğince azaltılması amacıyla çıkarılmıştır.

İşçi sağlığının korunması ve iş güvenliğinin sağlanması ise; hangi sektörde olursa olsun işçilerin bedensel, ruhsal, sosyal durumlarını mümkün olan en üst düzeye çıkarmak, işçilerin çalışma koşulları yüzünden sağlıklarının bozulmasını önlemek, işçileri çalışmalarında sağlığa aykırı etkenlerden ve tehlikelerden korumak, işçilerin fizyolojik ve psikolojik durumlarına en uygun mesleki ortamlarda çalışmalarını sağlamakla mümkün olabilecektir.

Görüldüğü üzere, “iş sağlığı ve güvenliği” çalışma hayatına ilişkin teknik bilgi birikimi, teknik uzmanlık gerektiren bir konudur.

İşyerlerinin çalışma koşullarının işçiler üzerindeki etkileri; meslek hastalığı veya iş kazalarının önlenmesi için alınması gereken tedbirler gibi teknik konular, faaliyette bulunulan sektöre göre değişkenlik gösterebilir. İş güvenliği uzmanlarının, görevlerini

gereği gibi yerine getirebilmeleri için, koşullarını denetleyeceği üretim alanıyla ilgili teknik bilgiye sahip, konusunun uzmanı, yapılacak işin niteliğine uygun eğitim almış kişiler arasından seçilmeleri gerekmektedir. Başka bir anlatımla, iş güvenliği uzmanlığı, yapılan işin niteliği gereği teknik bilgi gerektiren bir mesleki faaliyettir.

Oysa, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde, "İş Güvenliği Uzmanı" tanımında; iş sağlığı ve güvenliği alanında Bakanlıkça yetkilendirilmiş, iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip mühendis, mimar ve teknik elemanlara yer verilmiş iken, 12.7.2013 tarihli ve 6495 sayılı Yasa'nın 101. maddesi ile, söz konusu tanıma, "...Bakanlık ve ilgili kuruluşlarında çalışma hayatını denetleyen müfettişler..." ibaresi eklenmek suretiyle, iş güvenliği uzmanlığı; sadece mühendis, mimar ve teknik elemanların yapabileceği bir iş olmaktan çıkarılmıştır.

Yasadaki tanıma eklenen "...Bakanlık ve ilgili kuruluşlarında çalışma hayatını denetleyen müfettişler..." ibaresiyle kastedilen, görev ve yetkileri aynı Yasa'nın 24. maddesinde düzenlenen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulunda görev yapan müfettişler ise; hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, idari bilimler, işletme gibi sosyal bilimler alanında eğitim veren yükseköğretim programlarından mezun olanların katılabildikleri yarışma sınavı sonucuna göre müfettiş yardımcısı olarak işe başlayanlar ile yeterlilik sınavı sonrasında müfettişliğe atanarlardan oluşmaktadır.

Bu haliyle, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 3. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendindeki, "...Bakanlık ve ilgili kuruluşlarında çalışma hayatını denetleyen müfettişler..." ibaresi, yapılan işin niteliği gereği sadece mühendis, mimar ve teknik elemanlarca yapılabilecek bir iş olan "İş Güvenliği Uzmanlığı" tanımını, idari denetim, inceleme ve soruşturma ile görevli ve yetkili olan müfettişleri de kapsayacak şekilde genişletmesi ve kavram karışıklığına yol açması nedeniyle Anayasa'nın hukuk devleti ilkesine, eşitlik ilkesine aykırı ve çalışma barışını bozucu nitelikte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

II. Sonuç ve İstem:

Açıklanan nedenlerle ve bir davaya bakmakta olan mahkemenin, o dava sebebiyle uygulanacak yasa kuralının Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına götüren görüşünü açıklayan kararı ile Anayasa Mahkemesine başvurulması gerektiğini düzenleyen 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin 1. fıkrası gereğince, yukarıda açıklanan gerekçelerle; 6331 sayılı Yasanın 3. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan "...Bakanlık ve ilgili kuruluşlarında çalışma hayatını denetleyen müfettişler..." ibaresinin Anayasa'nın 2, 10 ve 49. maddelerine aykırı olduğu kanısına ulaşılmaması nedeniyle Anayasa Mahkemesine başvurulmasına; dosyada bulunan belgelerin onaylı bir örneğinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine, 2.6.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi."

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

Kanun'un itiraz konusu kuralı da içeren 3. maddesi şöyledir:

"Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bakanlık: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,

b) Çalışan: Kendi özel kanunlarındaki statülerine bakılmaksızın kamu veya özel işyerlerinde istihdam edilen gerçek kişiyi,

c) Çalışan temsilcisi: İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalara katılma, çalışmaları izleme, tedbir alınmasını isteme, tekliflerde bulunma ve benzeri konularda çalışanları temsil etmeye yetkili çalışanı,

ç) Destek elemanı: Asli görevinin yanında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili önleme, koruma, tahliye, yangınla mücadele, ilk yardım ve benzeri konularda özel olarak görevlendirilmiş uygun donanım ve yeterli eğitime sahip kişiyi,

d) Eğitim kurumu: İş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personelinin eğitimlerini vermek üzere Bakanlıkça yetkilendirilen kamu kurum ve kuruluşlarını, üniversiteleri ve Türk Ticaret Kanununa göre faaliyet gösteren şirketler tarafından kurulan müesseseleri,

e) Genç çalışan: Onbeş yaşını bitirmiş ancak onsekiz yaşını doldurmamış çalışanı,

f) (Değişik: 12/7/2013-6495/101 md.) İş Güvenliği Uzmanı: Usul ve esasları yönetmelikle belirlenen, iş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş, iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip, **Bakanlık ve ilgili kuruluşlarında çalışma hayatını denetleyen müfettişler ile mühendislik veya mimarlık eğitimi veren fakültelerin mezunları ile teknik elemanı,**

g) İş kazası: İşyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenen engelli hâle getiren olayı,

ğ) İşveren: Çalışan istihdam eden gerçek veya tüzel kişi yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşları,

h) İşyeri: Mal veya hizmet üretmek amacıyla maddi olan ve olmayan unsurlar ile çalışanın birlikte örgütlendiği, işverenin işyerinde ürettiği mal veya hizmet ile nitelik yönünden bağlılığı bulunan ve aynı yönetim altında örgütlenen işyerine bağlı yerler ile dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden ve mesleki eğitim yerleri ve avlu gibi diğer eklentiler ve araçları da içeren organizasyonu,

ı) İşyeri hekimi: İş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş, işyeri hekimliği belgesine sahip hekimi,

i) İşyeri sağlık ve güvenlik birimi: İşyerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütmek üzere kurulan, gerekli donanım ve personele sahip olan birimi,

j) Konsey: Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyini,

k) Kurul: İş sağlığı ve güvenliği kurulumu,

l) Meslek hastalığı: Mesleki risklere maruziyet sonucu ortaya çıkan hastalığı,

m) Ortak sağlık ve güvenlik birimi: Kamu kurum ve kuruluşları, organize sanayi bölgeleri ile Türk Ticaret Kanununa göre faaliyet gösteren şirketler tarafından,

işyerlerine iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini sunmak üzere kurulan gerekli donanım ve personele sahip olan ve Bakanlıkça yetkilendirilen birimi,

n) Önleme: İşyerinde yürütülen işlerin bütün safhalarında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili riskleri ortadan kaldırmak veya azaltmak için planlanan ve alınan tedbirlerin tümünü,

o) Risk: Tehlikeden kaynaklanacak kayıp, yaralanma ya da başka zararlı sonuç meydana gelme ihtimalini,

ö) Risk değerlendirmesi: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gerekli çalışmaları,

p) Tehlike: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışanı veya işyerini etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyelini,

r) Tehlike sınıfı: İş sağlığı ve güvenliği açısından, yapılan işin özelliği, işin her safhasında kullanılan veya ortaya çıkan maddeler, iş ekipmanı, üretim yöntem ve şekilleri, çalışma ortam ve şartları ile ilgili diğer hususlar dikkate alınarak işyeri için belirlenen tehlike grubunu,

s) (Değişik: 12/7/2013-6495/101 md.) Teknik eleman: Teknik öğretmen, fizikçi, kimyager ve biyolog unvanına sahip olanlar ile üniversitelerin iş sağlığı ve güvenliği programı mezunlarını,

ş) İşyeri hemşiresi: 25/2/1954 tarihli ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanununa göre hemşirelik mesleğini icra etmeye yetkili, iş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş işyeri hemşireliği belgesine sahip hemşire/sağlık memurunu,

ifade eder.

(2) İşveren adına hareket eden, işin ve işyerinin yönetiminde görev alan işveren vekilleri, bu Kanunun uygulanması bakımından işveren sayılır.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 2., 10. ve 49. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Serruh KALELİ, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL, Zühtü ARSLAN, M. Emin KUZ ve Hasan Tahsin GÖKCAN'ın katılımlarıyla 11.9.2014 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Ömer DURAN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüldüğü üzere:

Başvuru kararında, iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanmasının işçileri çalışmaları sırasında sağlığa aykırı etkenlerden ve tehlikelerden korumakla mümkün olabileceği, dolayısıyla konunun çalışma hayatına ilişkin teknik bilgi birikimi ve teknik uzmanlık gerektirdiği, kural ile iş güvenliği uzmanlığının sadece mühendis, mimar ve teknik elemanlar tarafından yapılabilecek bir iş olmaktan çıkarıldığı, kuralda bahsedilen müfettişlerin hukuk, siyasi bilimler ve idari bilimler gibi sosyal bilimler alanlarından mezun olan kişiler olduğu ve bu kişilerin teknik bilgi birikiminden yoksun oldukları, bu durumun eşitlik ilkesine aykırı olduğu, iş güvenliği uzmanlığı tanımının bu şekilde idari denetim, inceleme ve soruşturma yapmakla görevli ve yetkili olanlara açılmasının kavram karışıklığına yol açabileceği ve çalışma barışını bozucu nitelikte olduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2., 10. ve 49. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kanun'un iş güvenliği uzmanının tanımının yapıldığı ve aynı zamanda itiraz konusu kuralın da yer aldığı 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (f) bendinde, *"İş Güvenliği Uzmanı: Usul ve esasları yönetmelikle belirlenen, iş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş, iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip, Bakanlık ve ilgili kuruluşlarında çalışma hayatını denetleyen müfettişler ile mühendislik veya mimarlık eğitimi veren fakültelerin mezunları ile teknik elemanı...ifade eder."* denilmektedir. İtiraz konusu kural, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve ilgili kuruluşlarında çalışma hayatını denetlemekle görevli müfettişlerin de iş güvenliği uzmanı olabileceklerini düzenlemektedir.

Buna göre iş güvenliği uzmanı olmak için hem kuralın itiraza konu kısmında anılanlar hem de diğer şekilde iş güvenliği uzmanı olabilecek teknik personel için; usul ve esasları yönetmelikle belirlenen, iş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş, iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip olmak şarttır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 49. maddesinin ikinci fıkrasında, *"Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır."* hükmüne yer verilmiştir.

Yasamanın genelliği ilkesi uyarınca Anayasa'da bir konuda emredici ya da yasaklayıcı bir kural konulmamışsa, bu konunun düzenlenmesi anayasal ilkeler içinde kanun koyucunun yetkisindedir. İş güvenliği uzmanlığı ile ilgili olarak Anayasada herhangi bir hükme yer verilmediğinden kimlerin bu mesleği yürütebileceği hususu kanun koyucunun takdirindedir.

Kuralda bahsedilen görevliler; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu ve Türkiye İş Kurumunda görev yapan ve çalışma hayatını denetleyen müfettişlerdir. Söz konusu kişiler mesleğe özel bir yarışma sınavı ile müfettiş yardımcısı olarak girmekte, en az üç yıl boyunca başarılı olarak çalışma şartlarını yerine getirdikten sonra kurumlarında yapılacak yeterlilik sınavına girebilmekte ve sınavda başarılı olmaları hâlinde müfettiş olarak atanabilmektedirler. Anılan görevliler, gerek yardımcı ve yetişme dönemlerinde ve gerekse mesleklerini ifa ettikleri ilerleyen yıllarda hem görev yaptıkları kurum mevzuatının gerektirdiği bilgilere sahip olmakta hem de çalışma hayatını ilgilendiren diğer teknik mevzuatın öğrenilmesi ve uygulanması konusunda gerekli ve yeterli donanıma sahip olarak yetişmektedirler. Kaldı ki çalışma hayatını denetleyen kapsama dâhil müfettişler, kural ile kendilerine ilave bir imkân olarak verilen iş güvenliği uzmanlığı mesleğini icra edenlerin yapmış olduğu iş ve işlemleri denetlemekle görevli ve yetkilidirler.

Çalışma hayatı içerisinde daha önceden yer almayan ve Kanun ile sisteme dâhil olan iş güvenliği uzmanlarının, işyerlerinde ve diğer çalışma ortamlarında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak alınacak ve uygulanacak tedbirleri belirleme ve belirlenen bu tedbirlerin hayata geçirilmesi konusunda gerçekleştirecekleri faaliyetler doğrudan doğruya çalışanları korumaya yönelik olacağından söz konusu unvana sahip kişiler arasında yukarıda niteliklerine değinilen kişilerin de dâhil olması Anayasa'nın 49. maddesiyle çelişmez.

Buna göre iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip olmak şartıyla, iş güvenliği uzmanı olabilecek kişiler olan mühendis, mimar ve teknik elemanlar arasında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve ilgili kuruluşlarında çalışma hayatını denetlemekle görevli müfettişlerin de dâhil edilmesi kanun koyucunun takdirindedir. Bu düzenlemenin kanun koyucunun gözettiği amacı yerine getirip getiremeyeceği hususu yerindeliğe ilişkin olup anayasallık denetiminin kapsamı dışındadır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2. ve 49. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 10. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

VI- SONUÇ

20.6.2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasının, 12.7.2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanun'un 101. maddesiyle değiştirilen (f) bendinde yer alan "...Bakanlık ve ilgili kuruluşlarında çalışma hayatını denetleyen müfettişler..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 14.1.2015 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Serruh KALELİ	Başkanvekili Alparslan ALTAN
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU
Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI	Üye Erdal TERCAN
Üye Muammer TOPAL	Üye Zühtü ARSLAN	
Üye M. Emin KUZ	Üye Hasan Tahsin GÖKCAN	